

קובץ
הערות וביאורים
בתורת כ"ק אדמוני שליט"א

בפוש"מ, רמב"ס, נגלה וחסידות

פרשת משפטים

פרשת שקלים

גלוון י"א (תור"נ)

וצאת לאור על ידי

תלמידי בית המדרש דמוסט חינוך אהלי תורה

ברוקלין, ניו יורק

417 סדרי עזענין

ה' תחא שנת נפלאות גדולות

כ"ק שנה ל"כ"ק אדמוני מה"מ שליט"א

שנת חמישת אלפים שבע מאות וחמשים ושלש לבראבו

ברכת מזל טוב מזל טוב

ליידינו הנכבד והנעלה הרה"ת המצויין בכל המעלות איש חי ורב פעלים, בעל מדות תרומיות רוח הבריות נוחה הימנו, מסודר נפלא, מסור וננתן לכל ענייני כי"ק אדמוי"ר שליט"א בלבו ונפשו ראש המערכת דהערות וביאורים בשנת תשמ"ז תשמ"ט בכל מadio ובכל מרצו, מוה"ר מנחם מענדל שי' איזמאו לרגל נישואיו בשעה טובה וМОצלה עם ב"ג תחיה ביום ראשון לפ' תרומה אי דרי"ח אדר.

ולידייננו החשוב והנעלה המפורטים לשם ותהלחה מהתלמידים המצויינים לשעבר דישיבתנו الأهلي תורה משכיל על כל דבר טוב איש האשכבות המצויין בכל המעלות מסור וננתן לענייני כי"ק אדמוי"ר שליט"א בכל נימי לבבו ונפשו חבר המערכת נמרץ דהערות וביאורים בשבת תשמ"ו - תשע"ג, מוה"ר יצחק שי' הומינער לרגל נישואיו בשעה טובה וМОצלה עם ב"ג תחיה ביום כי לפ' תרומה כי לחודש אדר.

ולידייננו הנכבד והנעלה הרה"ת הנעלת והמצויין מבחרינו תרמיים רוח הבריות נוחה הימנו השקדו וחתמתי בנגלה וחסידות פאר המדות לו דומיה תהלה חבר המערכת דהערות וביאורים בשנת תשמ"ט - תשע"ג מוה"ר אהרון שי' גינזבורג לרגל נישואיו בשעה טובה וМОצלה עם ב"ג תחיה ביום ד' כי לחודש אדר.

ולידייננו היקר והחשוב הרה"ת הנעלת והנפלא השקדו וחלמדן צנא מלא ספרא חריף ובקי הנודע לשם ולתפארת בערךת חיבורים יקרים, בעל מדות תרומיות רוח המקום ורוח הבריות נוחה הימנו עוסק במרץ בכל עניינו של כי"ק אדמוי"ר שליט"א חבר להמערכת דהערות וביאורים מוה"ר אפרים שמואל שי' מינץ לרגל נישואיו בשעה טובה וМОצלה עם ב"ג תחיה ביום ח' ד' לחודש אדר.

* * *

יהי רצון שיהא הכל בשעה טובה וМОצלה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל בנין עדי עד בדור ישרים מבורך כרצון עט"יר שליט"א, מתוך אושר והצלחה מופלגת ושמחה וטובה לבב תמיד כה"ג.

פרשת משפטים

פרק ט שקלים

הִי תְּהָא שֵׁנֶת נְפָלֹאות גְּדוּלוֹת

צדיק שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

תוכן העניינים

ליקוטי שיחות

הקרבת קרבנות לעיל

חסידות

7 ב' פירושים ב"חוד"

פְּשׁוֹטוֹ שֶׁל מִקְרָא

בכממה מפирושי רשיי בפרשטיינו 8

רמב"ם

שׁוֹנוֹת

12	הערות באוח"ת
12	תתייקון באוח"ת?
13	קיצורים
13	מלות החסירים בשורה ששית
14	בעניין ברכת שפטרני
17	על אודות ישראל

18 "חזהן לחסידיך" - "לבשר ענווים" . . .
20 תשובה לבקרות . . .

מספר פאקסימיליא לשולח העורות: 953-9720 (718)

≈ ≈ ≈

**לזכות כ"ק אדמו"ר שליט"א
 לרפואה שלימה בכל רמ"ח איבריו ושמ"ה גיזיו ה'ק'
 תיכף ומיד ממש**

≈ ≈ ≈

לכבוד כל קוראי הקובץ שיחיו

ברצוננו לעורר בהזדמנויות זו את כל הקוראים שיחיו להעלות את העורותיהם וביאורייהם עלי גלון ולשלחים למערכת ע"ם להדפסם, ובטח למוטר לבארם גודל העניין זהה, במידע מיחסס כ"ק אדמו"ר שליט"א בנוגע כגון דא.

ויה"ר שישלח השיעית רפואי שלימה תיכף ומיד ממש לכ"ק אדמו"ר שליט"א ונזכה לשם ע"תורה חדשה" בקרוב ממש.

**בכבוד ובברכה
 המערכת**

לְקֻרְבָּתִי שִׁיחָוֹת

הקרבת קרבנות לע"ל

הרבי אברהם יצחק ברוך גערליך
- ר"מ בישיבה -

בלקו"ש חט"ז פ' ויחי (ד) בסופו כתוב ז"ל: ועפ"י הניל
קומת אויס לכארה איז דאס איז אויך א נפק"ם להלכה - אין א
פאל ווען סייאיז דא א מעגלעקייט צו בויען נאר א מזבח אויך
צו מקריב זיין קרבנות אוון נישט דעם גאנצן ביהם"ק: לדעת
הbabelי -ת"י- אין יש מקום לומר אויז מיאאל בויען א מזבח אויך
מקרייב זיין קרבנות, היהת איז מייקען גלייך מקיים זיין די
מצווה פון הקרבת קרבנות (כאטש עס איז ניט קיון קיומ המוצה
בשלימות, וויבאלד סייאיז ניטה קיון בית); משאייכ לדעת
הירושלמי -תיב"ע- דארף מען ווארטן מיט הקרבת קרבנות בייז
מען וועט בויען דעם מקdash, וארכום מידארף האבן איז די הקרבת
הקרבנות על המזבח זאל זיין בשלימות יותר (עד הניל סעיף יי'
- איז דוקא babeliyim אוכלין אותו כשהוא חי). עכ"ל.

והנה הרמב"ם בפ"א מהל' ביאת המקדש ה"ז כתוב: "כל כהו
שיודע Mai זה משמר הוא ומאי זה בית אב הוא ויודע שבתי
אבותיו קבועים בעבודה היום, אסור לו לשנות יין כל אותו
היום. ה"י יודע Mai זה משמר הוא, ואינו מכיר בית אב שלו,
אסור לו לשנות כל אותה שבת שמשרתו עובדין בה. לא ה"י מכיר
שמשרתו ולא בית אבותיו הדין נותן שאסור לו לשנות יין
לעולם, אבל תקנתו קלקלתו, והרי הוא מותר לשנות תמיד שאינו
יכול לעבוד עד שיקבע בבית אב שלו ובמשמרתו", והשיג ע"ז
הראב"ד: "א"א כמה דבריו חלושים וקלושים, וכי כשבינה ביהם"ק
לא יהיה שם מצרף ומטהר ומודיע המשמרות הראויות ושבתם ויום
ואיז זה שהות יהיה שם לקביעותם".

וכתיב ע"ז בס' מרכיבת המשנה שאין קושיתו של הראב"ד קושיא
מכרחת לפיה מה דקיימיל בעירובין (מג,ב) דעכ"יפ אתי אליהו
לב"יד הגדל يوم אחד קודם ביאת המשיח, ויהי ידוע אודות
ביאתו בירושלים מקום המקדש, והכהנים הרחוקים מירושלים בלאו

הכי לא חזי לעובודה בו ביום מלחמת דרך רחוכה כי ולפ"ז אין מקום לחשש בניין בית הבחירה, ובכarrח הא דאמר הש"ס כל כהן שמכיר משמרתו, שחוושין שיבנה ביהמ"ק הינו שהמלכות יתנו רשות לבנות מזבח להקריב קרבנות, ולפ"ז עדיין לא ה' מצרא ומשהר, ושפיר קאמר רבינו שאינו יכול לעבוד עד שיתקbezו הכהנים ויקבעו לעצם משמרות כי, עיי' גם בלח"מ שתירץ עד"ז בא' מתירוציו דכוון דעת הרמב"ם דמקריבין אפ"י שאין שם בית, במילא שייך הקרבת קרבנות גם לפני בית משיח, וראה גם בס' גבורת ארץ תענית יז,א, שכabb עד"ז. והנה במה שחקשה במרכבות המשנה דאייך אפ"ל שהאיסור דשתייה הוא משום בבניין ביהמ"ק עיי' משיח הלא אליו הנביא בא מקודם וכו' כנ"ל, יש לתרץ עפ"י מיש בכוכ"פ יו"ד סי' ק"י סוף בית הטפק (מובא בלקו"ש ח"ח עי' 323 ובק"מ) דהא אמרין דההכרה שאליו הנביא בא מקודם זה רק בגאולה של "בעטה" כשהקהל מתנהג בסדר הקבוע, שהסדר הוא דאליו בא מקודם, אבל בגאולה של "אחישנה" בזה אין תנאים לעיכובה יוכל משיח לבוא לפני אליו, אלא שכabb שם גאולה באופן דאחישנה לא שכיחה בעוח'יר, עיי"ש.

והנה לפי הניל ולפי מיש בחשicha בהחילוק בין שיטת הבעל ושיטת הירושלמי יש מקום ג"כ לבאר פלוגות הרמב"ם והראב"ד, דהרבנן סב"ל כשיטת הבעל שבונים מזבח להקריב קרבנות מיד גם בלי בניין ביהמ"ק, אף שקיים המצווה אינה בשלימות בית, ולשיטתו מפרש דזהו הכוונה בגמי' דאסורין בשתיית יין שמא יבנה ביהמ"ק כנ"ל שיבנו מזבח להקריב קרבנות (ומצינו בכ"מ דמקדש הינו מזבח וכפי שהאריך בס' דרישת ציון אמר קדישין אותן ט' להביא ראות מכמה מקומות) ולא רצתה לפרש שהאיסור הוא משום הגאולה דאחישנה דאו' אפשר שאליו הנביא אינו בא מקודם כיון דזה לא שכיחה כי' כנ"ל בהcoc"פ, ולכן שפיר פסק דתקנתו קלקלתו ומותר לו לשנות תmid כיון שאינו יכול לעבוד עד שיקבע בבית אב שלו ובשמרתו כנ"ל, אבל הרaab"ד סב"ל כשיטת הירושלמי דאין בונים מזבח בלי ביהמ"ק כיון שחסר הלימות בקיום המצווה, ובמילא מוכרכה לפרש כוונות הגמי' שהאיסור דשתייה יין הוא משום שהוא יבוא משיח באופן של "אחישנה" ויבנה ביהמ"ק, וזה הלא ה' מייד מצרא וمبرר כי ולכו' הקשה על הרמב"ם דהיא ציל דאף אם אינו יודע משמרתו כי ה' צריך לאסור אותו עיי"ש.

מייהו עי' מאירי הענית יז, א, ובשפט אמרת שם וכן בעורך לנר סנהדרין כב, בכתביו לתרץ שיטת הרמב"ם דאיינו מדבר כלל אודות זמן זהה, אלא דקאי על הזמן שביהם"ק הי' קיים, ועי' גם בלקוט"ש ח"ב ע' 618 בענין זה, ומשמעו דקאי על זמן זהה.

▪ ▪ ▪

ח ס י ד ו ת

ב' פירושים ב"הוז"

**הת' יוסף יצחק אייזס
~ תלמיד בישיבה ~**

הנה בהשם הוז יש שתי פירושים, א) מלשון הودאה וביטול, ב) מלשון זיו והארה (ועי' באוח"ת נ"ב ע' תתקס"ח) ואולי יש קשר זאת עם המבוואר בכ"מ (עמי אוח"ת נ"ב ע' תתקמ"ט, שם ע' תקניא ושם ע' תקס"ד, ועי' ספר"מ רס"ח ע' קנת, ספר"מ א' עת"ר ע' רכב ועוז) דבמדת ההוד שתי מדיניות וזהו תוכנן בקיצור פנימיות ההוד - והיינו להתבונן במוחו היטיב באיזה דבר והוליד על ידי התבוננותו התעוורנות מדה הנה אף אם יסתלק התעוורנות המדה נשאר רושם מהtauורנות שהוא הארה ממה שחייב מרגיש בעת התעוורנות ועי' החלטת ועשה הסכם חזק בנפשו שכן צריך להיות הדבר ואשר אחרית א"פ להיות, ועי' עכשו אף שכבר חלף והלך וכלה המדה הנה אעפ"כ ימשוך התעוורנות מן הכה אל הפעול ולא יתן שיווקה לממרי שאף שעכשו אינם מבין כי' סיבת וטעם הדבר וגם איינו מרגיש הכרה הדבר מ"מ מתוקה הודהתו שאמת הוא ואשר כן צריך להיות יעמוד חזק לבلتוי יעשה את מה שהוא בנויגוד לדעת זו ולבلتוי יעבור על מה שהוא לאmittתו.

והשני - חיצונית הוז - מה שלא הבין וגם לא הרגיש מאומה שלא התבונן במוחו ולכן גם לא הוליד התעוורנות מדה שאין לו שום חיות וחשך אל הדבר ההוא (ועי' דרמ"ץ ע' י"א), אלא שם"מ יתכן שמעצם ידייעתו והכרתו שזה מה שצדיק להיות ומהודאותו וביטולו אליו היה בא לידי החלטת והסכמה מוחלטה בעקבשות גמורה אשר יהיה מה שיהיה, יעבור עלי מה כן יקום

ולא יעבור עליי, ויעמוד איתן וחזק באותו דבר אף שאין לו
שום תענווג וחשך אליו.

ועפ"י בדאי שבמדריגות פנימיות ההוד שכך הבין במוחו
ועי' הוליד והתעורר במידה בלבו ורק שההוא הוא הרשמי שנותר
ממדעה זו (וכפי שמבואר בסה"ם שהמדעה היא מדרישה רוחנית
ונעלית ובגilio אוור יותר מבכדי שיחי בהתגלות ובהתעוררות
כל הזמן ובכל עת, ולזה יש העדות נצח והוד שהם הארת מהמדעות
שהאף לאחר שכלה ונפסק המדעה לא יושכח המדעה לגמרי) הנה עיקר
ענינו מה שהוא בחינת היזו והארה ורשיימו מהמדעה שהיא בהתגלות
קדום בכך, ואילו מדריגות חיצונית ההוד מה שלא הבין במוחו
ולכן גם לא הוליד התעוררות המדעה בלבו, עיקר ענינו הביטול
המוחלטת אל הזולת אף גם בלתי הבנתו והשגתו את הדבר, ועי'
הוא המثل "כמו שמודה לחייבו כשמנצחו בדבר מה שאתו האמת,
בחינת הودאה זאת הרי הוא ביטול עצמותו שמבטל את עצמו ומודה
לחייבו" (ואה"ת בראשית ע' ח').

■ ■ ■

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

בכמה מפירושי רש"י בפרשטיינו

יוסף וואלדמאן
~ תושב השכונה ~

בפירושי יתרו יח - ה ד"ה אל המדבר "...בשבחו של יתרו
דבר הכתוב, שהי' יושב בכבודו של עולם, ונדבו לבו לצאת אל
המדבר מקום תהו לשמע דברי תורה".

ואחריו בפירושי יתרו יח - ח ד"ה ויספר משה לחתנו "למשוך
את לבו לקרבו ל תורה".

לפי דברי רש"י בד"ה אל המדבר הניל "שנדבו לבו לצאת אל
המדבר מקום תהו לשמע דברי תורה" אין מובן למה הי' צורך
"למשוך את לבו (של יתרו) לקרבו ל תורה"?

בפירושי יתרו יח - ז ד"ה ויצא משה , "כבד גדור נתכבד יתרו באותו שעה, כיון שיצא משה יצא אהרן נדב ואביהוא, וממי הוא שראה את אלו יוצאים ולא יצא".

צריך להבין מה ראה רשיי כאן להזכיר מבני אהרן רק נדב ואביהוא ולהשمي אלעזר ואייתמר.

ה' לו לכתוב סתם "אהרן ובנוו" או לפורטם כולם בשמותיהם.

וכמו כן דורש ביאור גם בפירושי יח - כג ד"ה וגם כל העם הזה. "אהרן נדב ואביהוא ושביעים זקנים הנלוים עתה עמוק".

אבל בפירושי זה מובן קצר עפ"י מה שהובא בסוף פרשת משפטיים.

הזכרת נדב ואביהוא בלי אלעזר ואייתמר נמצאת בפי משפטיים בסופו.

כד, א יואל משה אמר... אתה ואהרן נדב ואביהוא ושביעים מזקני ישראל..".

וגם ב - כד, ט' קו.

עפ"ז יש מקום להבין קצר בפירושי יח, כג.

כשרשי בפירושו שם על "וגם כל העם הזה" מזכיר השבעים זקנים יחד עם אהרן, אז מזכיר רק נדב ואביהוא בצוירוף לאהרן כعين ובדוגמא להפרוט שבפסקוקים בסוף פרשת משפטיים.

משaic בפירושי ויצא משה הניל (יח - ז) גבי יציאתם אחרי משה בצאתו לקראת חותנו - הרי שם לא נזכר בדברי רשיי רק אהרן (לא נזכרו שם הזקנים) ה' לו לכוארה לכתוב "ובנוו" בצוירוף לאהרן שככל בתוכו גם אלעזר ואייתמר או ה' לו לפורטם כולם בשמותיהם?

ר מ ב " מ

מי הכיבור

הרב ש.ב. קיובמאן

≈ תושב השכונה ≈

כתב הר"ם בחל' בית מקדש פ"ה הי"ג וז"ל "חכמה מים צריך להיות בכיר? אין פחות מכך לקדש ממנו ארבעה כהנים שנאמר: "אחרן ובניו" והיו אלעזר ואיתמר, ופנחס עליהם, הרי ארבעה עכ"ל.

והוא מהגמ' זבחים יט: אך בגמ' מובא הפסוק מפני פקודיו, שמסופר איך שעשו את הכיבור, והר"ם מביא את הפסוק מפני תשא שם מדובר אודות צוווי עשית הכיבור, (שם, בגמ' לא מובא הטעם למספר ד' ומניין לוקח הר"ם (ורשי' - שמביא טעם אחר) את הטעם למס' ד').

וכتب הכ"מ "...וכتب רבנו פסוק הכתוב בפי כי תשא, שאין כתוב בו אלא "אחרן ובניו" והוצרך לכלול פנחס עליהם כדי שייהיו ד", ז.א. שתכ"מ שואל, הלא אהרן ובניו היו רק שלשה, ומתרץ שימוש כך מقلיל הר"ם גם את פנחס, כדי שייהיו ארבעה.

וממשיך הכ"מ, "ויתמיהה לי, שבזמן שנאמרה אותה הפרשה עדין לא מתו נדב ואביהו וא"כ הוה לי לאצרכי שייהיו מים בכיבור כדי לkadsh ha' (אחרן וארבעת בניו, בלי פנחס) או כי (אחרן וארבעת בניו ופנחס), וא"כ מודיע כותב הר"ם את פנחס שכותב ד'.

ולפלא שאינו שואל, שייהי מספיק כדי לkadsh שבעה דהינו גם משה ששמש בשבועת ימי המילואים.

וממשיך הכ"מ, "ורשי' גריס ורחצו ממנו משה ואהרן - תרין ובניו תרין, (-כנראה שגם באורי רשי' הוא מכנה "גריס") והוא פסוק הכתוב בפי פקודיו, והשתא ניחא דה"ק, יהיו בכיבור מים

שירחצו ממוני משה ואחרן ושנים מבניו דמיעות רבים שנים,adam לא כן (ז.א. אלא שתאמר שבינוי הכוונה לכל הבנים) חוליל, וכל בניו", עכ"ל.

והנה מודיע מביא היכ"מ את פ"י רשי"י שمبיא את הפסוק מפני פקודיו ואני מביא את הגמי' שגם מביא הראוי מפני פקודיו, ייל או מפני שרשוי מבאר גם את הטעם למספר ד' ומביא גם אלו הם חד', או ייל שלחכ"מ הייתה גירסה אחרת בगמי'.

וז.א. שהיכ"מ סובר אשר לפי רשי"י ניחא מספר ד' אך לפי הר'ים שمبיא את הפסוק מפני תשא לא ניחא כי חייבין צריך לכלול גם את נדב ואביהו, ובמילה יהיה תי' או ו'.

ולא זכית להבין, הלא כל זמן שאחרון שמש לא שמש פנחס, כי פנחס נתכחן רק אחרי שהרגו לזרמי, שזה חי' אחר מות אהרון, שהוא חי' בשנת הארבעים וא"כ כל זמן ששמש אהרון היו רק ג' - אהרון ושני בניו, ואם נחשב גם את שבעת ימי המילואים שנדב ואביהו שלו - א"כ חי' צריך לשעור תי' דהינו אהרון וכל ד' בניו, ואם היינו כוללים גם את משה חי' צריך להיות ו', אבל בלי פנחס, כי כנ"ל שפנחס נתכחן רק בשנת הארבעים אחורי מות אהרון.

וגם לפי ביאור היכ"מ שתיבת "בניו" הכוונה רק חלק מן הבנים ולא כולם - אפשר להביא ראי' מפני תשא ג"כ.

והנה על הרשי"י הנ"ל כותב בשיטה מקובצת על אתר "וואית" ליבעי שתא, ד"ד' בניים היו לאחריו? וייל כבר מתו נדב ואביהו" וצריך להבין, דהרי בין הפסוק המובא בגמי' בעשית הכיפור ובין הפסוק המובא בר"ם, המדבר במצווי עשית הכלים - חי' לפני התשתמשות, ז.א. לפניו שנשתמשו עם הכיפור וכיון שהשתמשות הראשונה עם הכיפור חי' בשבעת ימי המילואים הרי גם נדב ואביהו נשתמשו עם הכיפור שהרי היו אז בחיים - עד יום חמינאי שהקריבו אש זורה אשר לא צוחה תי'.

ש ו נ ו ת

הערות באוה"ת

הרב נח הורוויץ
~= תושב השכונה ~

בס' אוח"ת ויקרא כרך ב (חנדפס מחדש ש.ז.). עי' תלז מביא הח"צ את חסידור עם דא"ח ומציין למחדורתם קאפוסט וכותב "וזיל" ומעתיק מהחסידור ע"ש. על תיבת צדיק (שמעתיק הח"צ מהחסידור) העירו המו"ל בהערה על הדף "שבسيدור שם" מובא הלשון "צדיק עליון".

ולהעיר: במס מעיינים בסידור רואים שלמרות שהח"צ כתב כאן החיטוי "וזיל" עכ"ז העתיק לשונו בשינויים וחוספות. ולכאו לפניו יש לעיין מדו"ע בוחרים בשינוי אחד ומעלים א"ע משאר השינויים (ומוליכים את הקורא לפי תומו שלו). וגם אם רוצים להציג שינוי אחד מאיזה טעם שייחי הלא יכולים לציין בהערה שכן מועתק לשון חסידור בשינויים וחוספות.

תיקון באוה"ת ?

באוה"ת שם עי' תמה רפ"ה נדפס "עפמיש שער ר"ח" ובסולי היריעת העירו באוה"ת שם: עפמיש בר"ח שער הקדושה.

ולפום ריחטה תמורה באוה"ת שם נדפס הלשון כמו שנדפס כאן.
ציון מצח קטנותABA

בהערות וציטונים שם בסוף הספר לעי' תמה מעתיק מפנים התיבות "מצח קטנותABA" ומציין: ע"ח שער האמונה פ"יא עי' 15. בכתבי הארץ. וראה דרך מצותיק כגב (ספר"ב). ואח"כ מעתיק מהפנים התיבות "ובפע"ח פי' קטנות היינו לבושים דהמוחין" ועי' מציין (רק תיבת) שם.

ומי שדעתו רחבה מדעתני יפענח ציונים אלו.

קיצורים

באוח"ית שם בע' תנא נדפס התחלה פיסקא "ג' מדריגות"

ולפום ריחטה הנה מכאן ואילך הוא קיצורים לד"ח שש תיימס
הנדפס לעיל ע' תלז. וכמובן גם ע"ז לא העיר.

מלות החסרים בשורה ששית

באוח"ית ויקרא ע' תנד בשורה הששית מרأس העמוד חסירת מלח
וחנחו מקום פניו. ולפום ריחטה יש לעין האם בכל חכת"י
שנסמננו בראש המאמר (יותר מעשרה) חסירה כאן מלח. ואם כן
מאיפה ל汲取 חמחדיר הראשון את המלח שבמחודורה ראשונה נדפס
(ושם תמיד כמ"ש ראה).

באוח"ית שם ע' תננה שוב קrhoה אותו הדבר בשורה הששית חסירה
מלת נפשיך שנדפסה בהוצאה הקודמת.

באוח"ית חניל ע' תננו שוב השמייט מלח בשורה הששית וחוא
תיבת ועוצמותו שנמצאת בהוצאה הקודמת דאות"ת.

~~~~~

תפלה לשלים המלכות

הרבי שלום יעקב חזון
~= **תושב השכונה** ~

באגרת כי' אדמור' מהורי"ץ נ"ע לנשיא רוזוועלט - כי'
אלול תש"א (אג'יך חי"ג ע' שלז - ח) כותב לו זוויל: ואתכבד
להסגיד בזה נוסח תפלה אשר ערכתי לימי ראש השנה ויטב
הכיפורים... אשר יתפללו תפלה זו בבתיהם כנסיות עמנוא בימים
הקדושים האלו..."

באת עריכת הספר נעלם מהעורכים נוסח התפלה שנדפס בתולדות
חכ"יד בארכ"ב ע' שכו בקשר להمسופר שם שבכנס השנתי של אגונ"ח
בח"י אלול תש"ב הוקראת תפלה זו לשלים המדינה ומהנדפס שם
משמעותה נערכה בתש"ב.

אך מהאגרת הניל מוכח שנוסח התפלה נערך בתש"א.

בעניין ברכת שפטרני

הרב ש. פ. באגאמילסקי
מחבר קובצי שאלות פירושים וביורים
מייפלוואוד, ניו זירזוי.

א. בקובץ דברי תורה חלק ח"י ע' ע"ח הביא הרב נחמן
וילעלם מש"כ בליקוטי דיבורים ע' רס"ז, שעלי' לتورה בפעם
הראשונה לנער שנעשה בר מצוה הוא ביום שני וחמשי ומנחה
ש"ק. ואח"כ כותב, ז"ל:

"וזכר פלא הוא .. וכשמעיניין באופן שסדר אד莫יה"ז סיידרו
נראה שסדר ברכת ברוך שפטרני דוקא בקרח"ת שבשת ולא סדרו
בקרא"ת ליום חול וכן שסדר ברכת הגומל בשניות הן הוויל
לסדר גם ברכת ברוך שפטרני גם ביום חול ובפרט לפי הניל דיש
להשתדל לעלות בפעם הרראשונה בעליות שני וחמשי דוקא.
וצ"ע."

במחילת כבודו לפענ"ד אין כאן פלא. מה שיש כאן הוא חסרונו
ידעה באופן שסדר רבנו הזקן סיידרו.

רבנו הזקן לא סידר בסדרו ברכת שפטרני לא בתפלת חול ולא
בתפלת שבת. גם, רבנו הזקן לא סידר ברכת הגומל בתפלת
שבת וחול (אף שנדפס כן בס"י תורה אור).

לפי הרב לאווטט, המוויל סדור תוו"א, hei לו ג' סדרים
הראשונים שנדפסו בחיי רבנו הזקן והוגה על ידו, וכי
שביארתי בארכיות בקובץ שאלות פירושים וביורים קובץ י"א.

אף שהרב לאווטט ברשימה המועלות שבסדר תוו"א (הווצאה
קח"ת ע' 17) כתוב: הנוסחות והדינים והמנהגים והתיבות
והנקודות שבחלק הראשון הם כמו שיסדם אדמור"ר הזקן ובהגנה
מדוקיקת, וקדימה ואיחור הכל בסדר, וכל הנוסף על הסדר הישן
הניל באו כאן בחלק השני".

אין כוונתו שחלק הראשון של סדור תוי"א דומה ממש לגי סדורים הראשונים. וכך שכותב אח"כ באות ד', "סדור בסדר נכון שלא יצטרכו לחפש אנה ו安娜 וגם כל השלישי ראשונות ואחרונות לכל תפלה, ולא חשו אפילו אם עניין אחד הוכפל פעמיים ושלש".

הינו שבסזה נשתנה סידור תוי"א ממדורים הראשונים. כי בהם בדרך כלל לא הוכפל והושלש גי' ראשונות ואחרונות לכל תפלה, וכך שכתב בשער הכלול פרק ט' אות ליב, "...בسدורים הראשונים בתפלות חול כתוב המרחים .. ובשבת והמרחים בווי". ובשאר התפלות אין הכרע כי עפ"י רוב לא נמצא שם שלש אחרונות רק מצוין רצה ומודים קו". ושם אותן ל"ח, "bsdורים הייננס שנדפסו בחי אדמור"ר לא נדפס כלל בתפלת ערבית לשבעת השלש אחרונות...".

עד"ז הוא בוגע לעוד עניינים שהוכפלו בסדור תוי"א, וכי' אדמור"ר מורהшиб ניע בהגחות לסי' תוי"א (הוצאת קחת דף רמ"ד ע"ד) הקפיד עליו ע"ז, זולחה"ק: "...ולפ"ז לא טוב עשה המויל הזה מה שינוי בעניינים האלו בהסידור הזה מכמה מקומות כמו אשרי קודם ובלצ"ג וב"ש ופסוד"ז בשחרית דשבת, וכן אשרי קודם מוסף וקופה ועלינו קו' וכדומה..."

ב. בוגע לברכה שפטני כתב השער הכלול בפרק כי' שבסדים הראשונים מזה הנוסח לא נמצא הברכה הזאת גם בברכת הנהנין לא הביא אדמור"ר ואח"כ בסדור שנדפס בשנת תקפ"ב בהסכם אח' אדמור"ר בעל שאירית יהודה ז"ל נtosפה זאת הברכה בשם מלכות זה"ל מי שבנו הגיע לכל מזויה אומר בא"י אמרה שפטני מעונש הלווה".

מטעם זה מובן מודיע גם בהוצאה הראשונות של סדור עם דא"ח, Kapoor טקע"יו וברדייטשוב טקע"ח, לא נמצא שם ברכבת שפטני.

ובמילא מובן שלומר שרבנו היזון סיידר ברכבת שפטני דוקא בתפלת שבת ולא בתפלת חול, הוא טעות. כי המויל סדור דשנת תקפ"ב הוא שסדרו בתפלת שבת.

16 משפטים - שקלים - ה"י תהא שנת נפלאות גדולות

וחטעם שהמומייל סדור דשנת תקופ"ב סדרו רק בתפלה שבת, נראה מושם בسدורים הראשונים, בתפלה חול לא נדף התפלות שאומרים בעת הוצאה ס"ת, וברכת התורה, וכו'. וכדבスマך.

ג. אף שבסי' תוויא נדף ברכת הגומל בתפלה חול ובתפלה שבת, אמנים בسدורים הראשונים נדף ברכת הגומל רק בתפלה שבת.

אף שלא ידוע היום איפה נמצא אפי' טופס אי' מסודרים הראשונים, מי'ם יש הוכחה שכן הי' בسدורים הראשונים.,DB שער הכלול, שענינו לבאר וכו' נוסח התפלה של רבנו חזקון, הנה יש בו פרק מיוחד אוזות בכת הגומל, והוא פרק כ"ג.

ואם בسدורים הראשונים הי' נדף ברכת הגומל בתפלה חול, מדוע לא באර ברכת הגומל בפעם הראשונה שנדפסה הברכה, היינו באמצעות פרק י"א שמדובר שם נוסח התפלה מנפ"א עד סיום התפלה?

וראה בשעה"כ פרק י"א אויה ט"ז שכותב, "bsdorim hiyinim la namza koll batpela chol sder hakriah vbsdorim chadshim houatko mesharit leshavta".

ובסי' עם דאי"ח ברדייטשוב תקע"ח, בתפלה שחרית לחול כתוב: "בשעת הוצאה ס"ת אומרים בריךשמי תמצא בשבת.. ואומר הקהל לך ה' הגדולה וכו' אב הרחמים כו' תמצא בשבת..."

ח"א של סדור עם דאי"ח דפ"יר (קאפוסט תקע"ו) לא נמצא כתעת תח"י. ובטה הוא ע"ד סדור ברדייטשוב. וברכת הגומל נדף בבי' סדורים אלו בתפלה שחרית בשבת.

ד. מה שדורש ביאור בנידון זה הוא, לא על הליקוטי דברים ולא על "אופן שסדר אד莫יה" סיידורו", רק על הדבר לאוואר, שיכנס שחדפים ברכבת הגומל גם בתפלה חול, אף שسدורים הראשונים לא הי' נדף שם, כמו"כ הי' לו להדפים ברכבת שפטני גם בתפלה חול.

ובפרט שחדפים גם בתפלה חול כל סדר הוצאה ס"ת, היינו - ויהי בנוסע.. בריךשמי.. לך ה' הגדולה.. אב הרחמים... ברכות התורה, אף שכפי הנראה ממה שכותב בשער הכלול הנ"ל,

משפטים - שקליט - ה' תהא שנת נפלאות גדולות 17

ומצדורים דאייה הניל, כל זה לא הי' נdfs בצדורים הראשונים בתפלת חול.

גם, מודיע לא Ndfs בצדורים הראשונים כל הניל בתפלת שחרית לחול. ובתפלת שבת שם הי' מקום לציין לעין בתפלת שחרית לחול. דלכארה יותר שמסתבר לציין להנכתב לפני זה ולא להנכתב אחורי זה. (אבל להעיר ממה שהבאתי לעיל ס"א משעה"כ פ"ט אותן ליה, דג' آخرנות לתפלת ערבית לשבת לא Ndfs ורק בתפלת שחרית לשבת).

ואולי הוא מטעם, דבעת החזאת ס"ית בשבת ויו"ט אומרים יותר תפלות ממה שאומרים בחול, ויש בכלל מאותם מנה. וכךון שכnil' בדרך כלל לא נכפל תפלות בצדורים הראשונים, וכן נבחר שחרית לשבת. ואגב נכתב שם ג"כ ברכות התורה.

~~~~~

על אודות ישראל

**ד"ר ברוך טראפלאר
~= תושב השכונה ~**

עה"פ (ריש פרשתנו) "ויספר משה לחתנו... על אודות ישראל... ויצלם ה'" מבאר הרה"ק בעל תפארת שלמה זי"ע שמשה רבינו סיפר לו אודת שפל המצב ברוחניות של העם ישראל במצרים וזהו "אודות ישראל" הינו "אות ד'" המפסקת בהשם יהודה מהיות שם הו"י בשלימות, הינו שבמוקם שחתה' תבא מיד אחר הו' באח דلت שחתה' היא בבחינות "דلت" דלה וענני, פי' שאינה עדין בשלימות כי כשאותה היה היא בשלימות הרי היא ד"ו פרצופין ד' וגם ו' כצורתאות ה' וכשאינה בשלימות הרי היא רק בצורת ד' שהיא בבחינות דלה וענני.

ולכן מצד החullen והעדר גילוי שם הו"י הינו אותן ד' "אודת", וכן באח "כל התלהה אשר מצאתם בדרך" אבל אח"כ ה' "ויצלם ה'" שהי' גילוי שם הו"י בעת יציאת מצרים וקרוי"ס גילוי בחיי אני ה' כמבואר בחסידות.

18 **משפטים - שקליטם** - ה' תהא שנת נפלאות גדולות

(ויש להוסיף רמז בזזה: שע"י יציאת מצרים וגילוי שם הו"י נעשה "על אוזת ישראל" למעלה מכל העלם והסתור שיסתר לעם ישראל ולאוריותה ולקדביה אשרcola ח').

ומזכיר ש"בזה תלוי מלכות בית דוד", היינו שדוד שהוא משבט יהודה הנה תלוי החזרת מלכותו ביחיד שם הו"י ב"יה בגלי ובשלימות זהה תלוי ע"י עובדת האדם אתכפיא ואתהPCA וכמארז"ל "טוב מאד" זה יצחיר מכיוון שע"י הבחירה חופשית שהאדם בוחר להתגבר על מצרים (מצרים וגבולים) על יצחיר ומגער ומעביר את הקליפה מעל הפרי ע"ז בא שלימות הגilioי "טוב מאד" גילוי אור העצמי אוור הסובב כלelman מבואר בחסידות.

וחביאור בזזה: שבניוןbihemik והחזרת מלכות ב"יה הוא ע"י העבודה אתכפיא ואתהPCA כמבואר בהמשך באתי לגני בעניין עצים שטים עומדים להפוך השטויות דלעוו"ז לשטויותDKDושה שע"ז בוניהם bihemik הרוחני והגשמי ומעבירים הקליפה מעל הפרי ונעשה גילוי שם הו"י "ויצלם ה"ז".

ומכיוון שכבר נגמר עבודה הבירורים והגיע זמן גอลתכם ואין לנו אלא לפתח את העיניים לקבל פנוי משיח צדקנו כנבותא כי"ק אדמוני שליט"א יהי"ר שהגilioi יתגלה בשלימות בקרוב ממש. ממש.

~~~~~

"חزوן לחסידיך" - "לבשר ענוויס"

הת' משה אריאל הכהן רוט
תו"ל המרכזית 885 (חובבי תורה)

בהמשך לבשורת הגאולה ע"י כי"ק אדמוני שליט"א, יש לעיר על הלשון שהזכיר מהיליקוט שמעוני שבתחלתה היא - "ענוויס הגיע זמן גולתכם וכו'".

ויש לדיביך מהו הפ"י בענויים דוקא. ולכאורה בפשטות הוא עיפ"ל לשון הכתוב בישעיה סא: "רוח ה' אלוקים עלי יען משה ה' אotti לבשר ענוויס"

ואפשר להוסיף בזזה דהנה גם מסקנת ע"ז כ: הובא המה"ד ר' פנחס בן יאיר וריב"ל, אם ענוה גדולה או חסידות, וריב"י דורש הפסוק בתהילים פ"ט: "از דברת בחזון לחסידיך" ולא כתיב לעוניך, ופליג אדריב"ל שאומר ענוה גדולה ומביा פסוק הנ"ל מישעיהו "לבשר עוניים" بشורת הגאולה היא לעוניים דוקא, ולא כתיב לחסידים, ומוכח שענוה גדולה מכולם.

ובתווס' שם מקשח, לריב"ל מה יאמר על הפסוק בתהילים חסידיך ולא עונייך, ומתרץ "התם חסידים כתיב וכ"ש ענויים אבל לעניין בשורת הגאולהPsi שיטה תולה אותן בחשובים וגדולים יותר" עכ"ל. ולפ"ז יש לחששות לריב"י, שהחסידיך למעלה מעונייך, מפני מה בשורת הגאולה לעוניים ולא לחסידים ש"חשובים וגדולים יותר" (לשיטתו). ומתרץ הפלפולה חrifeta (ברא"ש שם ס"ד): "בشورת הגאולה הויל ומפי הנביא היא כמו שאמר יען משיח ה' אותי לבשר אם כן לחסידיך לא צרייך לומר לפ"י שכבר נאמר אז דברת בחזון לחסידיך ואם כן על ידי החזון גלויל לחם בעצם ואינם צריכים לבשרה על ידי נביא אחר ונמצא דבشورת הגאולה שלל ידי הנביא לעוניים לאו משום דעתנו עדפי אלא דחסידים לא צרייכי להכני דהס בעצם חזון חזון וכן הדעת מכרעת חזון עדיפה בעצמה כי מה הוה לאדם בעמלו בזזה העולם למעלה יתרה וגדרלה מכל כי אם לחזות בנועם ה' ולשםוע בקול דברו להיות חזון חזון" עכ"ל.

ואולי יש להיסוף עד"ז בהנוגע להלכה ברמב"ם פ"י"א מהל' מלכים הל' ד' "ואם יעמוד כו'", ומובאר בכמה שיחות קודש שהרמב"ם מדבר באופן של לא זכו ואם זכו יהיה הגאולה באופן שמיימי, ויש לשאול הא גופא טעמא בעי מפני מה לא כתב הרמב"ם הלכה גם להאופן של זכו.

ועפ"י הנ"ל ייל שם זכו, הרי "בחזון חסידיך" ולא צריכים להלכה, וכמוובן בפשטות שאם זכו יהיו באופן שמיימי ולא צרייך סימנים כי הכל נעשה למען מדרך הטבע, וזהו שהרמב"ם מדבר באופן של לא זכו וא"כ נוצרק להלכה לדעת מי הוא המלך המשיח.

תשובה לבקשת (קובץ העו"ב, י"ב סיון תשנ"ב)

פרפסטור משה חלמיש
מחבר ספר נתיב להניא
אה"ק

רבות נטלשתי אםקיימים "ענה" או "אל תען". אך חזקו עלי דברי הגם: "מכאן לנחש בדבר שאין בו, צורך להודיעו": ואודיע בקצרה האומר.

הרב מטוסוב עוסק בודאי הרבה בעניין המ"מ. זו זכותו המילאה. אבל מכאן ועד לראיית העולם כלו דרך משקפיים אלה - רוחקה הדרך. הרב מטוסוב ציטט (שם, עמ' 17) מדברי המבו לספריו "נתיב לתניא" (שנדפס בתשמ"ח, ולא בתשמ"ג לדברי כב' הרב). אך באופן חלקiy בלבד, ונמצא מעות בצורה חמורה. את מטרתי הסברתי במפורט בעמ' 21-24, וכל הקורא ללא משוא - פנים יאמר כי כתבתי מפורשות שכונתי היתה לסלול נתיב להבנת הספר **כשיטה שלימה**, שכל פרק מוסיף על קודמו ומוליך לקראות מטרה מסוימת. זהינו, ראש כלל - לחוביל את הקורא לראות הבניין השלם.

בודאי, שבעים פנים לתורה. ואפשר להאריך, למשל, בהסבירת החבדלים שבין וכו' וכו' - גוי. ויש הסוברים שי"סFI ליה כתורא" הוא דרך המלך. אך רבים וכן שלמים חולקים, ואף המציאות מראה שיש להתחשב בכך הלומדים, ואcum"ל. לפיכך, בעינני העיסוק בהסבירם של הניל' בשלב מוקדם לא יוסיף למי שմבקש להתחיל ולתפוץ את הבית כפי שהוא, את השיטה בשלימותה. הוא הדין למראei מקומות, שאינם מוסיפים בדרך כלל למטרה הראשונית הניל', שכן מרוב עצים אין רואים את העיר. אני מ庫ווה שגישתי מובנת. ומכאן ועד לייחס לי פסילה טוטאלית של הספרות החב"דיות - דומה כי אין עיות די גדול מזה. אגב, גם כתבתטי "שליעיתים נפלו גם שיבושי דפוס", והרב מטוסוב אח"כ מודה על כך במפורש, אך מונה ומאשים אותו "שלא טרח אפילו לבודקס". ולעצם העניין של "רשימותיי", ליידעתו של כב' הרב - כבר בשנת תשכ"ח לימדתי באוניברסיטה את התניא, וככ' בודאי יודע כמה מ"מ היו אז בדף. כמו כן נדפסה עבודת - דוקטור

שלוי בשנת תשלי', ואני מציע לככى לעיין בה כדי למנוע לזות שפטיים וחשדות בקשרים).

זאת ועוד. כב' הרוב מודיע כי "עברית" (!) רק על פרקים אחדים של הספר. אך אין בו שום מדבר על "ספר זה", בכללותו, ולטוען, למשל, שהכתנת "מקורי הלשנות" (שוב, זו זכותו, אך התעלם מהצחרטני המפורשת, כדלעיל). וראה עוד להלן) "נעשתה בספר זה רק על קצה המזלג מעט מן המעת ולא באופן מסודר". אני למדתי שאין לו לדין אלא מה שעיניו רואות. ואני ראייה לחצאים, אבל נראה שהרב מטוסוב ניתן בעין שכח חדה מאוד. וראייה לדבר, "בעיון קל (!) בפנים הספר" הוא מצא כי "המחבר העתיק ובעל תוכו את כל המ"ם וציוונים של ספרות הפרשנות החב"דית" וכו'. ואני תמה על "גilioi אליהו" זה. ראשית, לענייד שתי טענותיו סותרות זו איז. שנית איך מבחינה טכנית יכול ספר קטן שלי להכיל בקרבו "את כל המ"ם וציוונים" וכו'.

שלישית, הרי מפורשות כתבותיו שלא אביא מ"מ אלא בשעה שהם נזכרים להבנת המושגים (במיוחד הקבליים) והענין, בהתאם למטרתו שלוי, כדלעיל, או בשעה שאחיה"ז בעצמו מצין "وعיון בע"ח" וכדומה. ואיך הצליח כב' הרוב למצוא בספר כי'ך הרבה חומר שבכלל לא הכנסתיו. אז באמת רק "בעיון קל" אפשר לגנות שבלעתית את כל הספרות החב"דית, וממילא להוסיף ולאלפיני מוסר. אך דומני שי"לא זה הדרך ולא זו העיר" להעיר. ועוד, באותו משפט אף מוסיף כב' הרוב ב"גilioi אליהו" או בגנות הרוח, כי "גם אם תמצא איזו הוספה שאין בה ממש, בטילה היא באף".

ילמדנו רבנו, מאין שאב כח לגלג ולהטיח האשומות ללא יסוד ועל סמן "עברית על פרקים אחדים" ו"يعיון קל" ודברים שלא נתקונית אליהם כלל. גם יודע הוא לנמק את הסיבה שלא שלמתי את המ"ם כי "לא hei לו מהיכן לבלווע לתוכן". משש בהינפ' יד ובמשicket קולמוס אחת עשה אותו נקי מכל נכסיו הרוחניים, שלא להניד עפער. זאת ועוד, כב' מאשיםני שהעתיקתי מספרות חב"ד "עם אותו טעות הדפוס". האם לא מגיעה לנו זכות לקרוא לפחות דוגמא אחת להאשמה? האם לא "צריך לפרט את החטא"?

הרוב מטוסוב ממשיך ומודיע בשער בת רבים, שלא נתקוין "להתפלמס עם העורך הנכבד" (בוזדי, גם לא כי'ך כדי לו), הראייה שלא דין בשאר ענייני הספר, אלא רק במ"ם שזה הנושא

המענין אותו. מה אתה למד מכאו? שモבטח לו לרבות מטוסוב שימצא עוד הרבה אבני ביליסטראות ליידות בספר חפסול, ר"ל. אך מקווה אני שלפנוי שיריים ידו, ישב ללמד את הספר מראשו לסופו, ויחשוב אם הספר מלא את ייעודו שלו. אז אפשר יהיה לקבל את בקורסיו בכל הכבוד, בינותיים. יכולני בספר לכבי' שרבים מחסידי חב"ד בארץנו הקדושה קוראים ושונים בספר זה (האם כולם טועו עיניהם מראות?).

אך חמור מזה המשך הדברים. כב' הרב מתברך לבבו בדברי הבלע והלה"ר שלו נתפרסמו "במסגרת צנעה". וכאן הבן שואל: מאין שב כב' הרוב היהר הלכתיא זה. אולי מותר להזכירו לילך לרמב"ם הלי' דעת פ"ז ולקרוא קצר על המוצש"ר וכו', האם הרמב"ם מדבר שם על איסור פרסום בעיתון TIMES וכיוצ"ב? הרי כל בר בי רב מכיר את המדרשים בנידון.

בסוף הרשימה הרב מטוסוב מלמד עלי זכות, בשל ריבוי עיסוקי בתורת אדה"ז. מנין לו זאת? הרי מי שמעתיק ובעל נהנה מן המוכן מעמלם של אחרים, כהאשמה כב', איןנו נזקק לזמן רב. וואם הסתמך על הودאת עצמו, למה לא יסתמך עלייה גם ביתר המקומות? האם פליגין דיבוראי? על כגן דא אמרים לצרעה: לא מדויבך ולא מעוקץ.

יש שמתגנבת ללבî המחשבה, שמא רוח קנאה לבשה את הרב אליו, על שאיש זר, שלא מאני"ש, ועוד פרופסור - אז בודאי ע"ה מדאוריתא, החז להיכנס אל הקודש פנימה. וממילא חל עליו הדין של קנאים פוגעים בו. בכך יש להסביר את צורת "הציגו" אליו ואת הדרישות השונות. אם מחשבה זו נכוונה - אין קנאי נתפס על צערו.

לזכרון ולעלילוי נשמת
הרחה"ח הוותיק אי"א גומל חסד בגופו
עוסק בצד' באמונה הצניע לכת
ר' אברהם אבא (הרופא) ע"ה זיל
זעליגזאן
בנו של הרחה"ח ר' מיכאל אהרן בן
מרת שטערנא סלווה בת
מרת מושיא היינדא בת
כ"ק הרחה"ח ר' חיים אבהתם בן
כ"ק אדמוני חזון
ניעז זיל

במשרתנו בתור רפואה זכה להצליל אלפי יהודים
בעיר שנגחה אי סיין
המשך במשרתנו הניל מעת בוואו לאראה"ב
זכה לשמש בתור רפואה פרטיא בבית חיינו
במשך ארבעים שנה
נפטר ביום שלישי לסדר ורפוא ירפא
כ"ה שבט היתשמעיט

* * *

נדפס ע"י
ולזכות
אשתו מרת היינדא רחל שתחיה'
לאורך ימים ושנים טובות ובריאות
ובבניו
הרחה"ת ר' מיכאל אהרן ורעיתו חנה
ובניהם מרדכי וחיה' בילא
שיחיו
חתנים יוסף יצחק שיחי

לעילוי נשמה

מרת בילא בת ר' צבי הירש הכהן.

נפטרה כ"א שבט תשכ"ג.

ולעילוי נשמה

ר' שמואל חייט ב"ר מנחס מענדל יהודא ליב

נפטר ט"ז אדר שני תשל"ח.

ת.ג.ב.ה.

נדפס ע"י משפחת שיחיו